

I Ernst Westerlunds sällskap

Maj 2019, nr 92

INNEHÅLLET:

Sid. 2	Tårtkalas	Sid. 8	Forskargrupp i höst
Sid. 3	Ordförande har ordet	Sid. 9	Sommarcaféet
Sid. 4	Storliensektionen	Sid.10	Konsertlördagar
Sid. 5, 6	Årsmötesreferat	Sid.11, 12	Lefva i Ryssland
Sid. 7	Påskcafé	Sid.13-15	EWs guldmedalj

Tårtkalaset

Lördagen den 7 september kl 10.00-16.00

Westerlundska gården, Kyrkogatan 29

En mångårig tradition fortsätter. Servicegruppens medlemmar gör sitt yttersta för att baka många och läckra tårtor att locka besökarna med. Förra året kom cirka 800 gäster.... Blir det ännu fler i år?

Tårtkalaset är Westerlundsällskapetets bidrag till Enköpings kommuns arrangemang ”Trädgårdsdagen” som lockar många långväga besökare.

Välkomna!

Annonsklipp ur Enköpings-Posten den 20 oktober, två dagar före Ernst Westerlunds födelsedag 22 oktober 1899:

D:r Westerlunds 60-årsjubileum

Idun för i morgon innehåller nytagna bilder af d:r Westerlund i hans mottagningsrum, på väg till ronden, hans väntrum samt privata salong äfvensom en afbildning af staden Enköpings minnesmedalj öfver doktor Westerlund.

Lösnummer säljas i Bokhandeln.

Ordförande har ordet

Ordförande nr 5 och andra kvinnan. En stark känsla väller fram inom mig av både ödmjukhet, glädje men störst av allt över ett förtroendeuppdrag som är svårslaget inom Enköpings kommun.

Tänker på tidigare ordförande som alla krattat manegen och gjort starka avtryck, avtryck som förpliktigar, men också visar på att olikheter berikar föreningsarbetet. Tänker just nu i skrivande stund på Hasse Eson som med sitt starka engagemang fick med sig både Bengt Björkman och Arne Samuelsson och initierade föreningen 1984. Tre herrar av sin tid, viljestarka och målinriktade, vilket visar att alla medlemmar är lika viktiga var och en med sina egenskaper, erfarenheter och kunskaper.

Jag känner mig trygg tillsammans med styrelsens sammansättning av ledamöter som speglar nutidens kultur med andra viktiga kompetenser för att fortsätta utveckla föreningen i Dr Ernst Westerlunds anda ”Vi blir bra, vi är bättre redan nu” och ”Att vila är att göra något annat”. Så levande och tänkvärda citat.

Ett stort tack till allt vad du bidrar med både som aktiv och stödjande medlem. Alla bidrar på sitt sätt efter intresse och förmåga. Tänker även på en lyckad Påskhelg med konstutställning i entréplan och Café Ernst en trappa upp med närproducerat kaffebröd av högsta klass.

Föreningen har nu utvecklats och berikats med ny digital teknik med stöd av One dot zero. (1.0) Vi har nu en införskaffat en pulpet med digital teknik där vi kan bläddra elektroniskt, hämta ny kunskap samtidigt som vi kan känna av historiens vingslag.

Före årsmötet visade det sig att ytterligare finjusteringar behövs vad gäller ändringen av Sällskapets stadgar, varför styrelsen fortsätter arbetet och återkommer.

Visst är det ett privilegium att få vara med och förvalta det kulturarv som Westerlundska gården utgör. Du är också välkommen att delta aktivt i gårdens arbete. Kontakta någon i styrelsen.

Väl mött till våren och sommarens händelser önskar er ordförande
Monica Hallgren

Nytt från Storlien-sektionen

Årets arbets-/nöjesresa till Storlien sker med buss 7-13 juli. Precis som förra året kommer några av resedeltagarna att ägna sin övervägande tid åt arbeten utmed Blomsterstigen.

Storliensektionens arbetsvilliga medlemmar behöver dock bli fler. All hjälp vi kan få är vi tacksamma för. Om inte redan till denna sommar så framöver. Hör gärna av er till undertecknad.

Inom Storliensektion har vi påbörjat arbetet med ett A5-häfte om de fantastiska historierna runt de 56 bänkarna utefter Blomsterstigen. Arbetsnamnet på häftet är ”Vilka var människorna bakom bänkarna?”

Generalens bänk har fått sitt namn efter general Carl Munk, men vem var han egentligen?

Och vem var Hedda von Rosen som givit namn åt en annan bänk? Eller godsägaren och kammarherren Gustaf Lagerfelt som givit namn åt bänken ”Lagerlunden”.

Även fler plåtskylltar planerar vi att införskaffa och sätta upp när text kan presenteras.

För Storliensektionen, Leif-Åke Wiström.
Epost: axbo43@hotmail.com

Rapport från Westerlundsällskapets årsmöte

Ett 60-tal medlemmar hade mött upp söndagen den 24 mars till Westerlundsällskapets årsmöte i Kryddgårdens samlingsal i Enköping.

Vid mötet valdes Monica Hallgren till Sällskapets nya ordförande. Hon efterträder Kerstin Maurd som hade avböjt omval efter sju år som ordförande.

Till styrelsen omvaldes för en tid av två år Gerd Ferger, Anders Lundkvist och Kristian Lundeberg samt nyvaldes Göran Karlin och Kerstin Maurd.

Efter ledamoten Knut Bodin, som bett att få hoppa av sitt uppdrag ett år i förväg på grund av ökat engagemang i andra åtaganden, nyvaldes för en tid av ett år Sune Spångberg.

Fyra ledamöter har ett år kvar på sin mandatperiod, nämligen Maire Sarenhammar, Birgitta Laghé, Leif Åke Wiström samt Rolf Sjögren.

Under mötet beslutades att medlemsavgiften också nästa år skall vara 50 kr per år, precis som den varit ända sedan Sällskapet startade 1984.

Efter årsmötesförhandlingarna avtackades avgående funktionärer. Den största blomman och ett stort och varmt tack gick till Ann-Katrin Ohlson, som varit Sällskapets kassör nästan ända sedan starten, ett uppdrag som ökat i omfattning takt med föreningens ökande verksamhet.

Därefter var det dags för underhållning och för den stod Christer Torgé, Järfälla, blåsmusiker med ett förflutet i bland annat Sveriges Radios symfoniorkester. Vid årsmötet underhöll han med

några musikstycken på bronslur. Det instrument han trakterade uppskattas vara cirka 450 år gammalt och tillhör sällskapet Par Bricole i Stockholm, där Christer är en av medlemmarna.

Årsmötet avslutades med supé i restaurang Krydda.

Kerstin Maurd

Christer Torgé musicerar med bronsluren.
Foto, Kerstin Maurd.

Påskcafé och påskutställning

19–22/4 2019

Återigen öppnade Westerlundska gården dörrarna för en utställning och kaffeservering under påskhelgen.

Årets utställare var textilkonstnären och -formgivaren Mathilda Dominique, född och uppvuxen i Enköping. Besökare kunde titta på hennes vävnader på nedre plan. Våra guider fungerade som värdar och värdinnor.

Samtidigt hade vi öppet på Café Ernst på övre plan. Vädret var fint och under några av dagarna valde många kunder att sitta ute i trädgården och fika.

Vi besöktes av ca 400 kaffegäster under påsk-helgen och det är vi glada för. Många frivilliga ställde återigen upp med allt arbete kring evenemanget. Ett stort tack till er.

Vi önskar våra kunder välkomna till sommarens och höstens aktiviteter, se datumen och öppettider i bladet. Vi avslutar säsongen den 7 september med Doktorinnans tårtkalas.

Maire Sarenhammar

Nystart för forskargrupp

Det är nu ganska många år sedan Westerlundsällskapet hade en grupp som sökte i arkiven efter material om Dr Westerlund. Att det fortfarande finns textmaterial att hitta är ganska säkert, kanske också bilder.

I höst tänker undertecknade starta arkivforskning i lugn takt och i mindre omfattning. Vill du vara med, hör av dig på epost till kerstin.maurd@hotmail.com.

Vi kan jobba tillsammans eller var och en för sig. Har du erfarenhet av arkivforskning tar vi mer oerfarna gärna del av dina kunskaper.

En första träff håller vi i Westerlundska gården, Kyrkogatan 29, måndag den 16 september kl 10.00.

Sune Spångberg och Kerstin Maurd,
styrelseledamöter i Westerlundsällskapet.

Sommarcaféet i Westerlundska gården och trädgården

Vi håller i sommar öppet som vanligt under sex veckor, **från tisdagen den 25 juni till och med lördagen den 3 augusti**, det vill säga från vecka 26 t o m vecka 31.

Öppettider :

tisdag till fredag 12.30 – 16.00, lördag 11.00 - 14.00

OBS! Onsdagar öppnar caféet kl 11.30 p g a friluftsgudstjänsten.

Friluftsgudstjänster i Westerlundska trädgården.

Westerlundsällskapet fortsätter samarbetet med Svenska kyrkan / Enköpings pastorat.

Det blir **friluftsgudstjänster** i trädgården kl 12.10 följande onsdagar :

26 juni, 3 juli, 10 juli, 17 juli, 24 juli och 31 juli.

Dessa onsdagar öppnar caféet kl 11.30. Vid eventuellt regn hålls gudstjänsten inomhus på bottenvåningen.

Lördagsguidningar med fri entré.

Välkommen till Westerlundska gården kl 14.00 följande lördagar sommaren 2019:

29 juni, 6 juli, 13 juli, 20 juli, 27 juli och 3 augusti.

Våra guider berättar om Doktor Westerlunds liv och visar runt i museet. Visningen tar cirka en timme. Tag med vänner och bekanta och kom!

Konsertlördagar i Westerlundska trädgården

Våra sommarkonserter med musik av blåsensembler från trädgårdens vackra lusthus har blivit mycket populära och välbesökta. Årets musikanter är gamla favoriter som kommer tillbaka.

Lördagen den 10 augusti

Vegasextetten, Enköping.

Konsert i två avdelningar, kl 11.00 och kl 12.30.

Kaffeservering i trädgården kl 10.30 – 14.00

Frivillig entréavgift!

Lördagen den 31 augusti

Svenska Bolinderkvartetten, Stockholm

Promenadkonsert i två avdelningar, kl 11.00 och kl 12.30

Kaffeservering i trädgården kl 10.30 – 14.00.

Frivillig entréavgift!

Varmt välkomna!

Kort artikel från Enköpings-Posten 12 september 1899 (OBS, notera hur landsnamnet Sverige stavas. Leo T d.y. var född 1869 och är alltså 30 år när detta skrivs):

Det är svårt att lefva i Ryssland

Grefve Leo Tolstoy den yngre, hvilken för närvarande uppehåller sig i Sverge, har börjat publicera en följd af bref i ”Peterburgskija Vjedomosti” om sina intryck af ställningen i Finland samt om förhållandena i Sverge.

Ur det första af hans bref återgifva vi följande, som torde intressera äfven den svenska allmänheten:

”Med stor otålighet väntade jag i våras på möjligheten att afresa från Ryssland till Sverge. Från det olyckliga och ociviliserade men ’stora och heliga Ryssland’, som svenskarna med en smula ironi kalla det, till det lyckliga och civiliserade, lilla och långt ifrån heliga Sverge.

Jag vet inte hur det förhåller sig med andra, men för mig är det absolut omöjligt att oafbrutet leva i Ryssland, i synnerhet på en och samma plats på landet två år å rad, utan att själen uttrötts, kroppskrafterna försämras och energien förslappas. Det finnes ett ödesdigert något i vårt ofantligt vidsträckta land, i hela vårt ryska lifs anläggning, hvilket gör, att vi i förtid åldras, i förtid gråna, som plöjer för tidiga fåror på kinden och lägger en isande hårdhet i

hjärtat. Hvad är detta ödesdigra något? Det är mycket, det är hela det ryska lifvet med dess i mörker försänkta befolkning, med dess klimat, med dess vanor och seder, med dess folkbrist. Och då människan under sådana förhållanden spännes för skacklorna och hugger i af alla krafter, likt en god, stum och tålig häst, lägger man bakifrån en sådan mängd varor på lasset, att hon förlamas af den omåttliga tyngden, hvilken vida öfverstiger hennes krafter, dukar under och ofta förgås, om hon är god och känner pligten att draga sitt lass. För att lefva lyckligt i Ryssland, för att ha en frisk och skinande kropp och en lugn själ måsta man vara lättjefull, lättsinnig eller ondskefull. Då kan man väl lyckas taga sig fram helskinnad, njuta af lifvets behag äfven i Ryssland, icke uppröras, icke oroas öfver någonting utan tillsluta ögonen för den bedröfliga verkligheten och endast tänka på sin buk! Men hur svårt är icke detta för en verkligt lefvande människa, och det är därför icke lätt att lefva i Ryssland.”

I det följande uttalar sig grefven mot hvarje våldspolitik mot Finland, som i sin litenhet dock har äldre civilisationsanor än det mäktiga Ryssland.

Doktor Westerlunds guldmedalj

Att Dr Westerlund av Enköpings stad förärades en medalj i guld på sin 60-årsdag, det har vi i Westerlundsällskapet god kunskap om. Efter doktors bortgång 1924 ärvdes medaljen av hans äldsta dotter Mathilda Selmer, gift och bosatt i Oslo.

År 2012 kom medaljen tillbaka till Enköping, som testamentsgåva till Westerlundsällskapet från Mathildas barnbarn Ernst Selmer. Medaljen förvaras i bankfack, men kan beskådas i museet på Stig Norlings stilfulla foton av såväl fram- som baksida.

Att det finns ett antal medaljer i silver och brons har vi i Sällskapet också känt till. En silvermedalj finns t ex hos Enköpings museum och nyligen fick Sällskapet tillfälle att förvärva en medalj i brons.

Efter att ha avgått som ordförande har jag tagit mig före att börja forska lite om medaljkopiorna och ett första resultat redovisas på följande sidor.

Forskningen fortsätter för att om möjligt få reda på antal medaljkopior, hur de såldes, till vilka priser och om det var till något välgörande ändamål. Medlemsbladets läsare kommer framöver att få ta del av forskningsresultatet.

Kerstin Maurd

Ur Enköpings-Posten fredagen den 5 maj 1899 :

Medalj öfver Dr Westerlund. Vid stadsfullmäktiges senaste sammanträde behandlades inför slutna dörrar en af stadsfullmäktiges ordf, och v. ordf. väckt motion af innehåll, att Enköpings stad måtte för att på ett värdigt sätt hedra sin främste medborgare doktor E. Westerlund, då han den 22 nästa oktober fyller 60 år, låta öfver honom prägla en medalj i guld av adertonde storleken (icke *åttonde* storleken, som åtskilliga tidningar uppgifvit). Endast ett exemplar i guld skall slås och på födelsedagen öfverlemnas till doktorn men för öfrigt skall ett större antal liknande medaljer präglas i silfver och brons, så att de många, som helt säkert önska ett sådant minne af den vördade och älskade människovännen och läkaren, måtte blifva i tillfälle att förskaffa sig ett sådant. Meningen är att med den framstående gravören professor Lindberg träffa aftal om graveringen.

Förslaget vann genast stadsfullmäktiges odelade bifall och uttalades från flere håll ett tack till motionärerna, som så lyckligt löst en fråga, hvilken legat alla om hjertat, nämligen den, huru Enköpings samhälle på ett fullt värdigt och varaktigt sätt måtte den 22 oktober i år kunna hedra och betyga doktor W., som i så många år varit samhällets stolthet, prydnad och välgörare, sin uppriktiga och innerliga erkänsla.

Beslutet skulle dock hemlighållas, till dess doktor Westerlund tillfrågats om han medgåfve, att medaljen finge präglas. Hans första svar var helt och hållet afböjande antagligen af blygsamhetsskäl. Emellertid har han nu efter åtskilliga påtryckningar ändtligen lemnat sitt bifall.

Det är således endast af granlagenhetsskäl samt äfven derföre, att protokollet först i onsdags justerades, som platstidningarne icke förut omnämt saken, ehuru andra tidningar redan för ett par dagar sedan hunnit meddela den.

Korta redaktionella notiser ur Enköpings-Posten dagarna före Dr Westerlunds 60-årsdag i oktober 1899:

Grefve Tolstoj d.y. med grefvinna anlände i onsdags till Enköping.

Doktor Westerlund uppvaktas om söndag kl. 1 af stadsfullmäktige, då guldmedaljen kommer att till honom å stadens vägnar högtidligen öfverlemnas.

Kl.4 börjar middagen å stadshotellet.

Dr Westerlunds verksamhet i Enköping hade en höst- och en vårsäsong, Mottagningarna pågick från början av september till och med månadsskiftet maj/juni året därpå. Under sommaren hade doktorn annat på programmet. Han vistades på sin gård Halmbyboda utanför Uppsala, han reste till Storlien och han tjänstgjorde som militärläkare. Säsongsslut betydde lite stiltje i Enköping och säsongöppning att det blev lite mer fart i staden igen.

Westerlunds närvaro respektive frånvaro påverkade staden så att ankomst och avresa noterades i dagspressen:

Ur Enköpings-Posten fredagen den 2 juni 1899:

Doktor Westerlund slutar idag sina mottagningar för sommaren och lemnar redan om söndag staden.

Ur Enköpings-Posten tisdagen den 5 september 1899:

Doktor Westerlund återkom i söndags till Enköping och återupptog i går sina mottagningar här.

Westerlundsällskapets styrelse från 2019

Från vänster. Leif-Åke W, Kerstin M, Maire S, Gerd F, Monica H, Kristian L, Birgitta L, Sune S, Göran K, Rolf S. Anders L var utomlands. Foto, Monica Hs mobil

Adressändringar, kontakta Ann-Katrin Ohlson, tel 0171-44 61 24
epost: ann-katrin@ohlsons.se **Bankgiro** 374-6773 **Swish** 1235716816

Westerlundsällskapets hemsida : www.westerlundsallskapet.se

Epost : info@westerlundsallskapet.se

Bokning av guidning: Anders Lundkvist, t.070-210 14 34 info@westerlundsallskapet.se

Medlemsbladets redaktionskommitté består av Maire Sarenhammar tel 076-632 49 34 och Kerstin Maurd, tel 070-714 88 05 samt Kristian Lundeberg, tel 070-23 17 953. Ansvarig utgivare är Monica Hallgren, tel 070-663 55 42.